

Naturstensregistret

Begreppsförklaringar

Detta dokument beskriver kortfattat vilken information som finns i de olika fälten i *Naturstensregistret*.

Byggnadsinformation

I vissa fall, i regel endast beträffande slott och kyrkor, finns flera byggnader inom samma byggnadskomplex. Dessa behandlas då som en byggnad i registret.

Fullständiga uppgifter om byggnaden omfattar benämning, fastighetsbeteckning, gatuadress, landskap, län, kommun, stad/socken, byggnadstyp, period, byggnadsår, ombyggnadsår, arkitekt, skyddskategori, riks/regionalt intresse, restaurering av byggnad eller sten, av vem och när byggnaden inventerats och stenen bergartsbestämts, samt om byggnaden endast lagts in för åtgärdsregistret.

Sök efter byggnader

Benämning: hu

Fastighetsbeteckning:

Adress:

Byggnadstyp:

Period:

Landskap:

Län:

Kommun:

Socken:

Objektkriterier:

Bergart:

Bergartsbenämning:

Objektets period:

Sök

Sökträffar - byggnader (851 träffar)

Benämning	Adress	Socken	Kommun	Län	Landskap
A 6 Huvudkasern	Kaserngatan/Kompanigatan 6	Jönköping	Jönköping	Jönköping	Småland
Ada Blocks hus	Sa Kyrkog. 75	Visby	Gotland	Gotland	Gotland
ADVOKATSAMFUNDETS HUS fd TRYGGERS VILLA Sten förekommer i t	Laboratorieg. 4	Stockholm	Stockholm	Stockholm	Uppland
Affär/bostadshus	Ronnebygatan 49 - 51	Karlskrona	Karlskrona	Blekinge	Blekinge
Affär/bostadshus	Ronnebygatan 21	Karlskrona	Karlskrona	Blekinge	Blekinge
Affär-/bostadshus	Skolgatan 5/ Österlångg. 16-18	Borås	Borås	Västra Götaland	Västergötland
Affär-/ Bostadshus	Västerlångg. 24	Borås	Borås	Västra Götaland	Västergötland
Affärs/ Bostadshus	Storgatan 25	Västervik	Västervik	Kalmar	Småland
Affärs/ Bostadshus	Hamngatan 33	Västervik	Västervik	Kalmar	Småland
Affärs/ Bostadshus	Storgatan 32	Västervik	Västervik	Kalmar	Småland
Affärs-/bostadshus	Torgg. 3	Åmål	Åmål	Västra Götaland	Dalsland
Affärs-/Bostadshus	Stora Brog. 24	Borås	Borås	Västra Götaland	Västergötland
Affärs- /bostadshus	Torgg 1/Kungsg 10	Åmål	Åmål	Västra Götaland	Dalsland
Affärs/kontorshus	Larmtorget/Vallg/S.Långgatan	Kalmar	Kalmar	Kalmar	Småland
Affärshus	Sveavägen 10/Köpmangatan 19	Kumla	Kumla	Örebro	Närke
Affärshus	Kungsg. 14 /Mellang 4	Åmål	Åmål	Västra Götaland	Dalsland
Affärshus	Järnvägsgatan 18	Högsby	Högsby	Kalmar	Småland
Affärshus	Storgatan/ S:a Järnvägsgatan	Virserum	Hultsfred	Kalmar	Småland

Benämning

Om byggnaden har ett speciellt namn anges detta här.

Fastighetsbeteckning

Avser fastighetsbeteckning. Denna har i regel hämtats från tidigare inventeringar. Ibland finns inte några sådana varför fastighetsbeteckningen inte har angivits. Inga byggnader på landsbygden har fått fastighetsbeteckning.

Gatuadress

I städerna anges gatuadress för identifiering.

Landskap

Eftersom inte län och landskap alltid överensstämmer anges här också det landskap byggnaden tillhör.

Län

Här anges län.

Kommun

Kommunens namn.

Socken

Här anges socknens resp. stadens namn.

Byggnaden ej inv.

Här anges om byggnaden endast lagts in för åtgärdsregistret.

Byggnadstyp

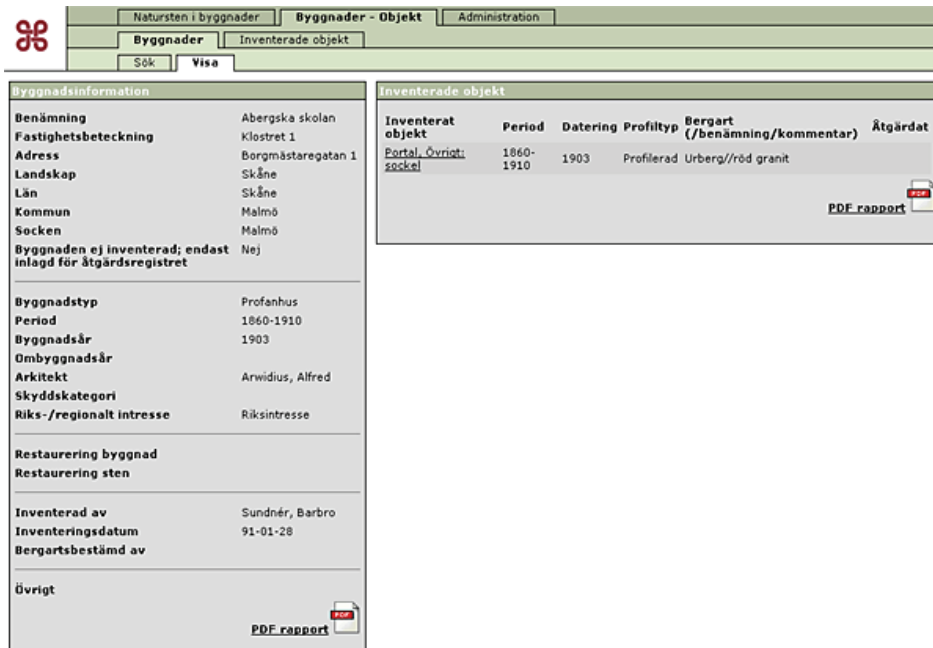
Avser identifiering av byggnadens huvudfunktion: kyrka, slott eller herrgård, profanhus, ruin.

Period	Byggnadshistoriska perioder har delats in i : 1000-1300, 1300-1550, 1550-1650. 1650-1750, 1750-1860, 1860-1910, 1910-1940.
Byggnadsår	Anger nybyggnadsår. för att sätta byggnaden i sitt kulturhistoriska sammanhang. I många fall finns inte exakta uppgifter. I de fall har man angett byggnadens ålder genom att ange period, se ovan.
Ombyggnadsår	I de fall en större ombyggnad är känd anges denna här. Dessa uppgifter kan vara till hjälp vid datering av vissa objekt som kan antas ha kommit till i samband med en ombyggnad. Valet av bergarter har varierat under olika tider. Sannolikt har vissa arkitekter föredragit en bestämd bergart.
Arkitekt	Såväl den arkitekt som ritat huset i dess första skede som den arkitekt som svarat för större ombyggnad anges här.
Skyddskategori	Här anges uppgifter om byggnadens kulturhistoriska värde - Byggnadsminne, Kyrka, Ruin.
Riks-/regionalt intresse	Om byggnaden ingår i områden av speciellt kulturhistoriskt regionalt intresse anges Reg eller riksintresse Riks.
Restaurering byggnad	I vissa fall har en planerad eller genomförd restaurering av byggnaden angivits här. Detta är dock mycket sporadiskt infört.
Restaurering sten	I de fall en restaurering/konservering av stenobjekten är känd har detta angivits här. Vanligen är detta inte fallet.
Inventerad av	Namn på den person som utfört inventeringen
Inventeringsdatum	Datum för inventeringen.
Bergartsbestämd av	Namn på den som utfört bergartsbestämningen. BK står för Benno Kathol.
Övrigt	Detta fält är till för kommentarer av olika slag, som kan anses vara av värde för inventeringen.

Inventerade objekt

Uppgifter under inventerade objekt omfattar, period, datering, profiltyp, bergart/benämning/kommentar, och åtgärd.

The screenshot shows a web interface for inventory management. At the top, there are navigation tabs: 'Natursten i byggnader', 'Byggnader - Objekt', and 'Administration'. Below these are sub-tabs for 'Byggnader' and 'Inventerade objekt'. A search bar with 'Sök' and 'Visa' buttons is present. The main content is divided into two panels. The left panel, titled 'Byggnadsinformation', contains a list of fields and their values for 'Abergsskolan'. The right panel, titled 'Inventerade objekt', contains a table with columns for 'Inventerat objekt', 'Period', 'Datering', 'Profiltyp', 'Bergart (/benämning/kommentar)', and 'Åtgärdat'. Below the table is a 'PDF_rapport' button.

Byggnadsinformation	
Benämning	Abergsskolan
Fastighetsbeteckning	Klostret 1
Adress	Borgmästaregatan 1
Landskap	Skåne
Län	Skåne
Kommun	Malmö
Socken	Malmö
Byggnaden ej inventerad; endast inlagd för åtgärdsregistret	Nej
Byggnadstyp	Profanhus
Period	1860-1910
Byggnadsår	1903
Ombyggnadsår	
Arkitekt	Arvidius, Alfred
Skyddskategori	
Riks-/regionalt intresse	Riksintresse
Restaurering byggnad	
Restaurering sten	
Inventerad av	Sundnér, Barbro
Inventeringsdatum	91-01-28
Bergartsbestämd av	
Övrigt	
PDF_rapport	

Inventerade objekt					
Inventerat objekt	Period	Datering	Profiltyp	Bergart (/benämning/kommentar)	Åtgärdat
Portal, Övrigt, sockel	1860-1910	1903	Profilerad	Urberg//röd granit	

Inventerat objekt

De byggnadsdetaljer eller fasader som har exteriört exponerad och bearbetad natursten av samma ålder, av samma bergart och lika bearbetningsgrad (se profiltyp) har sammanförts till ett objekt under rubriker som portal, inskriftstavla, vapentavla, fasad, övrigt. Därför kan ett objekt innehålla t.ex. flera portaler och fönster i samma byggnad. Omvänt kan t.ex. en portal med olika bergarter behandlas som flera objekt. I vissa fall, framför allt när det gäller större kyrkor och slott med många objekt, har objekten delats upp trots att de överensstämmer i fråga om typ, bergart och ålder.

Under övrigt finns det möjlighet att precisera objektet, t.ex. lister, ornament m.m.

Period

har i likhet med byggnadsinformation delats in i : 1000-1300, 1300-1550, 1550-1650, 1650-1750, 1750-1860, 1860-1910, 1910-1940.

Datering

Datering av objektet. När denna är osäker har någon av de ovan angivna perioderna angivits. Ibland har endast ett århundrade angivits, t.ex. 1900-t, vilket här blivit 1900. I princip har den äldsta dateringen införts. Observera att byggnadens tillkomstår inte alltid överensstämmer med objektens *datering*. Dessutom kan det finnas flera objekt av olika ålder i en och samma byggnad. Varje objekt dateras därför separat. I de fall dateringen inte är grundad på skriftliga uppgifter utan en uppskattning, markeras detta med ett frågetecken efter årtalet.

Profiltyp	Här framgår om objektet är oprofilerat (t.ex. kvader) eller profilerat (även skulpturer och ornament).
Bergart	Omfattar en indelning i kalksten, sandsten, urberg, annan.
Bergart/benämning	Omfattar en detaljerad benämning av olika bergartstyper med hänvisning till det landskap där brytningen har ägt rum, t.ex. Öved, Sk betyder Öved, Skåne. Förkortningar på landskapen följer de gängse enl. Förteckning över städer och socknar 1-3, ATA, RAÄ och SHM.
Bergart /kommentar	Vid tveksamhet om identifieringen av bergartstyp anges ett frågetecken. Även alternativa förslag eller kompletterande upplysningar om bergart har angivits här.
Åtgärd	Här anges om det finns registrerad uppgift om utförd konservering.

Inventerat objekt - information

Här finns även information om det enskilda objektets skadebild.

Natursten i byggnader		Byggnader - Objekt		Administration	
Byggnader		Inventerade objekt			
Sök		Visa		Åtgärd	
Inventerat objekt - information					
Byggnad	SV. HANDELSBANKEN - ursprungligen. Sten förekommer i fasaden				
Inventerat objekt	Portal I (2 st. Hermpilastrar)				
Datering					
Datering anmärkning					
Period	1910-1940				
Profiltyp	Profilerad				
Objektet ej inventerat; endast inlagd för åtgärdsregistret	Nej				
Bergart	Sandsten				
Bergartsbenämning	Gotländsk, Go				
Bergartskommentar	BurgsviksSst				
Skadeomfattning	Omfattande				
Aktiv skada	Nej				
Skadeanmärkning					
Övrigt					
PDF rapport 					
Åtgärder					
1991-1991 Prolithos AB, Eva-Lis Asp, Mikael Rydholm.					
Åtgärdat objekt	2 st. Hermpilastrar				
Utförd	1991-1991				
Utförd av	Prolithos AB, Eva-Lis Asp, Mikael Rydholm.				
Ifylld av	Jarema Bielawski				
Ifylld datum	2000-12-18				
Åtgärdsprogram finns hos RAA	Nej				
Besiktningsprotokoll finns hos RAA	Nej				
Konserveringsrapport finns hos RAA	Ja				
Förvaras hos	ATA, Atb.				
Detaljer					

Skadeomfattning

Skadornas omfattning delas in i Inga påtagliga skador, Begränsade skador och Omfattande skador. Det är sällan natursten är helt utan skador, därför finns bedömningen *inga påtagliga skador*. Detta innebär att man inte ser några skador vid en översiktlig granskning. *Begränsade skador* avser skador som endast förekommer på mindre ytor eller delar av objektet. *Omfattande skador* är skador där stora delar av objektet är skadat.

Skadorna utgår från en antikvaries bedömning, inte en konservators. .
 {xe "Inventering_"}Inventeringen av Stockholms stad skiljer sig från den övriga {xe "Inventering_"}inventeringen. Denna utfördes av {xe "Stockholms Stadsmuseum_"}Stockholms Stadsmuseum på uppdrag av {xe "Stockholm_"}Stockholms stad. De skador som i Stockholms{xe "Inventering_"}inventeringen benämnts akuta har mera bedömts utifrån {xe "Konsivering_"}konsiveringsbehovet och inte som i övriga landet enbart utifrån pågående vittring. Generellt sett ska bedömningen inte ses som en åtgärdsbedömning. Däremot skall den vara vägledande vid en kompletterande undersökning av konservator

Aktiv skada

Om skadorna är aktivt pågående, dvs. om material lossnar eller sandar, anges detta med tillägget *Aktiv skada*. En sådan skada kan således vara både begränsad eller omfattande.

Skadeanmärkning Här finns utrymme för ytterligare kommentarer.

Åtgärder

Uppgifterna om åtgärdade objekt bygger huvudsakligen på konserveringsrapporter, och/eller till den registeransvarige insända åtgärdsblanketter. Dokumentation från tiden före 80-talet förs in om sådan påträffas. Det mesta materialet är följaktligen från senare datum då konserveringverksamheten tog fart i Sverige och man insåg vikten av att dokumentera utförda åtgärder.

Eftersom det inte alltid finns rapporter, innebär det att ingen uppgift om åtgärder endast betyder att uppgift saknas. Åtgärdsregistrets tillförlitlighet och graden av dess användbarhet är därför direkt beroende av kontinuerlig avrapportering om utförda konserveringar.

De förtecknade åtgärderna bygger på de vanligast tillämpade under den 90-talet då Naturstensregistret började kompletteras med Åtgärder.

Tyvärn sammanfaller inte alltid *Inventerade* objekt med *Åtgärdade objekt*. Anledningen är att kriteriet för inventerat objekt är bergart/ålder/profiltyp (se **Inventerat objekt**), medan åtgärdat objekt representeras oftast av *en arkitektoniskt avgränsad del* som en portal, e.dyl. dvs. det som ingår i konserveringsuppdraget. Det har därför i vissa fall inte gått att på ett konsekvent sätt koppla ihop *Inventerat objekt* med respektive *Åtgärdat objekt*.

Åtgärd, Objekt:

Natursten i byggnader		Byggnader - Objekt		Administration	
Byggnader		Inventerade objekt			
Sök		Visa		Åtgärd	
Åtgärd, Objekt: Portal I (2 st. Hermpilastrar)					
Utförd	1991-1991				
Utförd av	Prolithos AB, Eva-Lis Asp, Mikael Rydholm.				
Ifylld av	Jarema Bielawski				
Ifylld datum	2000-12-18				
Åtgärdsprogram finns hos RAÄ	Nej				
Besiktningssprotokoll finns hos RAÄ	Nej				
Konserveringsrapport finns hos RAÄ	Ja				
Förvaras hos	ATA, Atb.				
Åtgärdsbeskrivning					
Limning					
Epoxylim	Ja				
Polyesterlim	Nej				
Paraloid	Nej				
Annan	Nej				
Lagning					
Stenbyte	Nej				
Brukslagning	Ja				
Brukstyp	Sandstenslagningsbruk, Stenteknik.				
Injektionsbruk	Nej				
Avsaltning					
Torr	Nej				
Våt kompress	Ja				
Annan	Nej				
Sammansättning på avsaltningskompress	Lös cellstoff, bentonitlera, sand.				
Fogning					
Brukstyp	Hydrauliskt kalkbruk, Ernström.				
Konsolidering					
Prekonsolidering	Nej				

På PDF-utskriften motsvarar ”ja” bock i rutan, ”nej” tom ruta.

Utförd Anger tidsperioden för konserveringstillfället från start till avslut
Utförd av Anger firmanamn, samt i de fall det finns uppgift, namn på den eller de konservatorer som medverkat
Ifylld av Anger vem som fört in uppgifterna i registret
Ifylld datum Anger datum för registreringstillfället

Åtgärdsprogram finns hos RAÄ Anger med ”ja” eller ”nej” om handlingen finns på RAÄ
Besiktningssprotokoll finns hos RAÄ Som ovan
Konserveringsrapport finns hos RAÄ Som ovan
Förvaras hos Anger var på RAÄ handlingen förvaras
ATA – Antikvarisk-Topografiska Avdelningen,
Atb – Antikvarisk-tekniska avdelningen, enheten för
vård av byggnader och fornminnen

Åtgärdsbeskrivning

Färgborttagning Anger tillämpade metoder och/eller material

Limning Anger med ”ja” eller ”nej” typen av listade limsorter

Epoxylim

Polyesterlim

Paraloid

Annan

Anger med ”ja” eller ”nej” annan typ än de listade limsorterna med typangivelse

Lagning

Anger med ”ja” eller ”nej” lagningsmetoden

Stenbyte

Anger ersättning med ny sten (även ilusningar)

Stentyp

Anger den insatta stenens bergartstyp

Brukslagning

Anger typ av lagning utförd med bruk

Brukstyp

Anger produktnamn för förtillverkat bruk, innehåll och proportioner för platsblandat bruk om sådan uppgift finns

Injektionsbruk

Anger brukstyp med angivelse om innehåll och proportioner om sådan uppgift finns

Fogning

Brukstyp

Anger produktnamn för förtillverkat bruk, innehåll och proportioner för platsblandat bruk om sådan uppgift finns

Konsolidering

Anger med ”ja” eller ”nej” konsolideringsmetoden och typen av listade konsolideringsmedel

Prekonsolidering

Anger om objektet konsoliderats före vidare åtgärder

Total konsolidering

Anger om hela objektet eller dess arkitektoniskt klart avgränsade element konsoliderats till full mättnad

Partiell konsolidering

Anger punktvis konsolidering av försvagade delar

Kiselsyraester

Paraloid

Paraloid/kiselsyraester

Kalkvatten

Gypstop

Annan

Anger med ”ja” eller ”nej” annat konsolideringsmedel än de listade med angivelse om typ och/eller produktnamn

Åtgång (liter/m²)

Anger konsolideringsmedlets åtgång

Rengöring

Anger med ”ja” eller ”nej” typen av listade rengöringsmetoder och i förekommande fall tillämpade material

Trad. våtbläster

Blästring med hårt blästermedel och vatten

Trad. torrbläster

Blästring med hårt blästermedel

Mjukbläster

Våtblästring med mjukt blästermedel och vatten, av typen Jos, Accu-strip eller liknande

Annan blästring

Anger med ”ja” eller ”nej” annan blästringsmetod/medel än de listade med angivelse om typ och/eller material

**Annan blästring –
beskrivning**

Anger tillämpad metod/material

Inpackning - ammoniumvätekarbonat

Annan inpackning

Anger med ”ja” eller ”nej” annat innehåll i inpackningen än ovan

**Annan inpackning –
beskrivning**

Anger inpackningens sammansättning

Vatten och borste

Högtryckstvätt

Mekanisk rengöring

Annan

Anger med ”ja” eller ”nej” annan rengöringsmetod/medel än de listade med angivelse om typ och/eller produktnamn/innehåll

**Annan rengöring-
beskrivning**

Anger tillämpad metod/material

Ytbehandling

Anger med ”ja” eller ”nej” typen av listade ytbehandlingsmedel och i förekommande fall tillämpade material

Hydrofobering

Målning

Vaxning

Biocidbehandling

Annan

Anger med ”ja” eller ”nej” annat ytbehandlingsmedel än de listade med angivelse om typ och/eller produktnamn/innehåll

Avsaltning

Anger avsaltningsmetoden och i förekommande fall sammansättningen på avsaltningskompressen

Torr

Våt

Annan

Anger med ”ja” eller ”nej” annan avsaltningsmetod än de listade med angivelse om metod/material

Provtagning

Anger anger med ”ja” eller ”nej” vilka prover som tagits

Färgprov

Saltprov

Vattenabsorptionsprov

Annan

Anger med ”ja” eller ”nej” annat prov än de listade
med angivelse om provens art

Förkortningar

AVK – ammoniumvätekarbonat

EDTA – etylendiamintetraättiksyra

NHMF – natriuhexametafosfat

NVK – natriumvätekarbonat

TEA - trietanolamin